

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изказване на омбудсмана Мая Манолова на кръгла маса:

„Гарантират ли се правата на децата с промените в Семейния кодекс“

12.09.2016 г.

Благодаря на всички присъстващи тук за интереса към дискусиата.

Резултатите от днешното обсъждане ще обобщим с моя екип и утре, до края на деня ще ги представим в Министерството на правосъдието и в Министерството на труда и социалната политика, защото утре формално изтича срокът за обществено обсъждане на тези промени.

Смятам, че днешната дискусия е много по-ценна от всички писмени становища, които ще изпратим в министерствата. Затова ще си позволя да изпратим и видео записи на днешната дискусия на двамата министри, за да са наясно с наличието на различни гледни точки.

Предлагам, тъй като проблемите са много и в различни посоки, да се съсредоточим в няколко плоскости.

Първо: Промени в осиновяването като най-радикални и обсъждани теми.

Второ: Споделената родителска отговорност и промените в режима по отношение на децата след развод и или раздяла на родителите.

Трето : Настоящичеството и попечителството за непридружените деца-бежанци.

Четвърто: Възможности за оспорване на припознаването.

Ще си позволя да кажа няколко думи, ако приемем, че започваме с първата тема – „осиновяването“. Не само, защото тук промените са най-резки, но и защото проблемите в тези институти са най-сериозни. И ви предлагам да си зададем въпроса – дали промените, които се предлагат решават съществуващите проблеми. Дали наистина ще стимулират и ще облекчат процедурата по осиновяване, дали ще способстват за промяна в нагласите и дали измененията в крайна сметка няма да се сведат само до администрирането на този процес. Защото фактите показват, че въпреки голямото желание за осиновяване, децата които продължават да са вписани в регистъра за осиновяване са над 2 400, кандидат-осиновителите са 1 500, а в същото време, броят на международните осиновявания продължава да расте. Расте и броят на бебетата, които се настаняват в „приемна грижа“.

Дали промените, които се предлагат ще решат тези въпроси? Дали ще способстват да се въведе стандартът да се търси дом за детето, а не дете за определени родители. И тук предлагам да обсъдим възможността за отпадане на критерия - произход при осиновяване на дете, както вече постъпиха в Румъния.

Дали процедурата ще стане по-бърза чрез създаването на един централизиран национален орган, Национален съвет по осиновяванията, след като по същество, оценката на кандидат-осиновителите и работата с тях ще продължи да се извършва от дирекциите по социално подпомагане по места. Кой ще осъществява контрола върху този орган?

По принцип, мисля, че всички тук подкрепяме промените , свързани с разкриване на тайната на осиновяването. Но създаването на един национален орган с неясен статут, нека признаем, поражда много въпроси. До колко този орган ще бъде независим, след като на практика ще е съставен от държавни чиновници.

Какъв правен характер ще имат актовете , които ще издава този орган. Ако те са административни актове, естествено е те са подлежат на съдебен контрол, а такъв контрол в проекта не е предвиден.

Освен този дефицит на процесуално право, в проекта, в тази му част има и откровен дефицит на материално право. Липсват материалните основания за разкриване на произход или на отказ за разкриване на произход от този национален съвет.

Повече от спорна е и идеята за въвеждане на посредници за достъп до информация за произход на осиновени лица. Нещо повече, предлага се задължително използване на посредник при разкриване на биологичните родители. Да, необходима е специализирана помощ, подкрепа на лицата в този момент, но задължителна помощ и подкрепа, според мен, е неуместна.